

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Sporočilo za medije

REZULTATI PRESKUSOV VSEBNOSTI SVINCA V KRVI OTROK IZ ZGORNJE MEŽIŠKE DOLINE

Ravne na Koroškem, 3. september 2020 - Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ), območni enoti Ravne na Koroškem, sodelujemo v Programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini. Poleg ostalih nalog vsako leto izvedemo tudi preskušanje vsebnosti svinca v krvi otrok. V letu 2020 smo na odvzem vzorcev krvi povabili tri leta stare otroke iz občin Črna na Koroškem in Mežica. Z odzivom in rezultati smo lahko zadovoljni. Zbrali smo 106 vzorcev krvi (73% kandidatov). Glede na kriterije je bilo v obdelavo podatkov zajetih 100 rezultatov. Ciljna vrednost programa je bila presežena pri 4 (4 %) otrocih.

V mesecu juniju smo na NIJZ OE Ravne izvedli odvzem vzorcev krvi triletnikov iz Zgornje Mežiške doline. Od 146 vabljenih kandidatov se je odvzema udeležilo 106 otrok. Vzorci krvi so bili odvzeti v laboratorijih ZD Ravne v Mežici, Črni in Ravnah na Koroškem. Laboratorijske analize na vsebnost svinca v krvi so bile izvedene na Kliničnem inštitutu za klinično kemijo in biokemijo Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana. Pri obdelavi podatkov smo zaradi kriterija starosti oz. kraja bivanja otroka izločili 6 rezultatov.

V analize je bilo tako vključenih 100 triletnikov iz Zgornje Mežiške doline, med temi so imeli 4 otroci vrednost svinca v krvi 100 mikrogramov oz. več na liter krvi. Štiri odstotni delež ustreza ciljni vrednosti programa do leta 2022. Vrednosti nižje od 50 mikrogramov svinca na liter krvi je imelo 80 otrok, kar pomeni najvišji delež od začetka izvajanja programa.

Zdravnica **Neda Hudopisk**, predstojnica NIJZ OE Ravne je povedala: *»Veseli nas, da smo v teh epidemijskih časih uspeli izpeljati vzorčenje krvi otrok na vsebnost svinca. Ugotovljene vrednosti svinca v krvi otrok so bile v povprečju nižje, kot v prejšnjih letih. Najbrž je to tudi odraz posebnih razmer v času pred vzorčenjem, ko je bilo veliko poudarka na ostajanju doma oz. na higieni. Dosledno upoštevanje higiene se pozitivno odraža na različnih področjih.«*

Primerjava rezultatov glede na občino bivanja in glede na spol so pokazali višje vrednosti pri otrocih iz občine Črna na Koroškem in pri dečkih. Že več let izpostavljamo onesnažen prah kot pomemben vir izpostavljenosti otrok svincu ter poudarjamo, da suho pometanje ni primeren način čiščenja površin, saj se prah dviguje in raznaša v bivalno okolje otrok. Tudi letos pa iz anket lahko razberemo, da v slabih 30 % gospodinjstev še vedno pometajo z navadno metlo, pri otrocih iz teh gospodinjstev pa opazamo višje vrednosti svınca v krvi. Zato še enkrat poudarjamo, da je onesnažen prah otrokom nevaren, da suho pometanje ni primeren način čiščenja in je veliko bolje prašne površine mokro brisati ali posesati s kakovostnim sesalnikom s HEPA oz. vodnim filtrom.

Že drugo leto zapored opazamo, da smo zastavljenemu cilju (manj kot 5% otrok z vrednostjo svınca v krvi 100 in več $\mu\text{g/l}$) precej blizu in da je dosegljiv, če poskrbimo za dosledno preprečevanje izpostavljenosti otrok onesnaženemu prahu.

Vsebnosti svınca v krvi otrok iz ZMD v letu 2019

Izmerjene vsebnosti svınca v krvi otrok iz Zgornje Mežiške doline v letu 2020 so bile od 11 do 209 $\mu\text{g/l}$. Povprečna koncentracija svınca v krvi je bila 37,9 $\mu\text{g/l}$, geometrična srednja vrednost je bila 31,9 $\mu\text{g/l}$, mediana pa 28 $\mu\text{g/l}$. Visoke vrednosti (100 $\mu\text{g/l}$ in več) so imeli 4 (4 %) otroci, nizke vrednosti (pod 50 $\mu\text{g/l}$) pa 80 otrok (80 %). Izmerjene vrednosti so bile, v primerjavi s predhodnimi leti, nizke.

V analizo je bilo vključenih 51 rezultatov testiranja krvi deklic in 49 rezultatov testiranja krvi fantov. Srednje vrednosti za vsebnost svınca v krvi so bile višje pri fantih. Primerjava, glede na občino bivanja, kaže v letu 2020 nekoliko višje povprečne vrednosti (aritmetična sredina, geometrična sredina in mediana) za otroke iz občine Črna na Koroškem. (tabele).

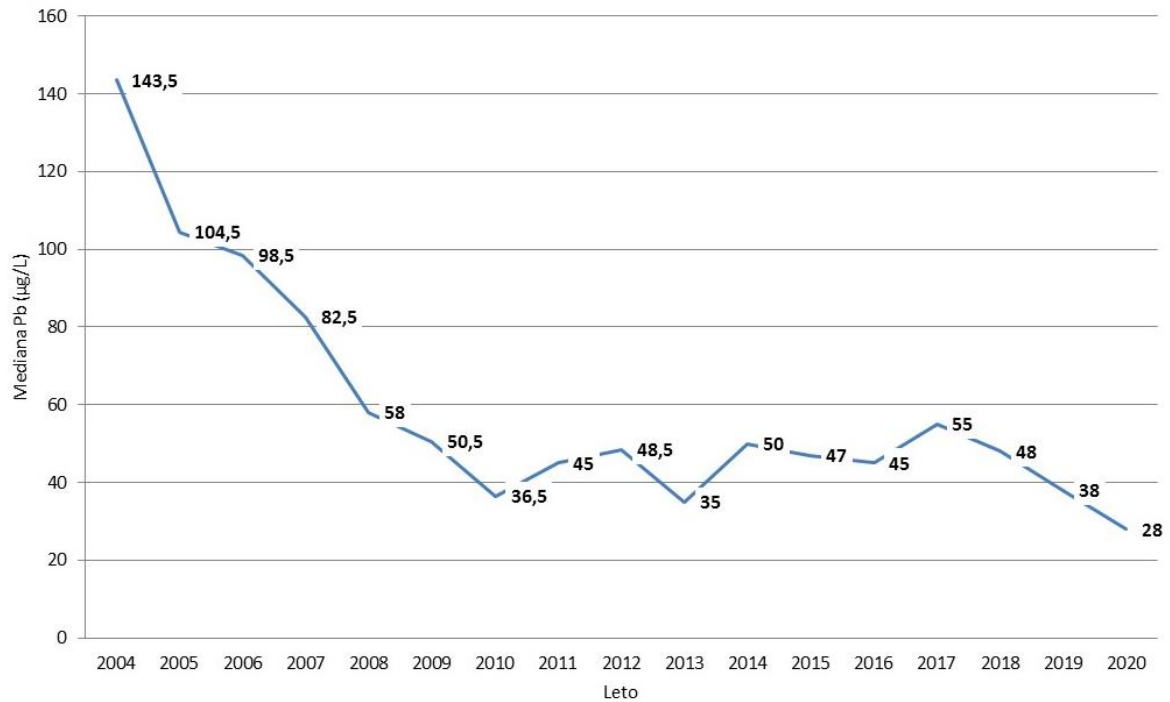
Tabeli prikazujeta povprečne vrednosti svınca v krvi triletnih otrok iz Zgornje Mežiške doline v letu 2020 (število, mediana, geometrična sredina, aritmetična sredina) glede na spol oz. občino bivanja.

SPOLE	N	Mediana	Geometrična sredina	Povprečje
ŽENSKI	51	26,0	28,87	35,02
MOŠKI	49	33,5	35,50	41,04
SKUPAJ	100	28,0	31,88	37,91

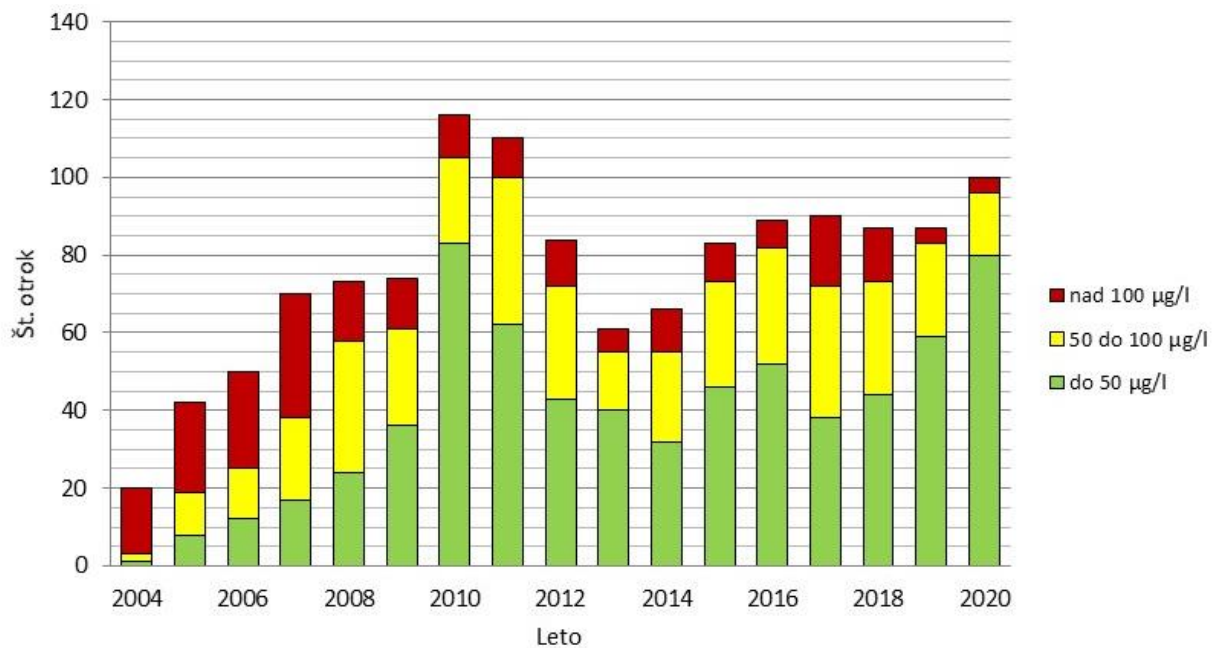
OBČINA	N	Mediana	Geometrična sredina	Aritmetična sredina
MEŽICA	57	27,0	27,94	32,32
ČRNA NA KOROŠKEM	43	34,0	37,97	45,33

Primerjava s preteklimi leti

Povprečne vrednosti svınca v krvi triletnih otrok iz Zgornje Mežiške doline so bile v letu 2020 nižje kot v letih pred tem. Delež otrok z visoko vsebnostjo svınca v krvi (100 µg/l in več) je bil v zadnjih dveh letih najnižji od začetka izvajanja meritev. Primerjava mediane vrednosti svınca v krvi triletnikov in števila triletnikov iz Zgornje Mežiške doline, glede na vrednost svınca v krvi od začetka merjenja, so prikazane na spodnjih grafih.

Graf 1: Mediana vrednosti svınca v krvi triletnikov iz Zgornje Mežiške doline po letih

Graf 2: Število triletnikov iz Zgornje Mežiške doline glede na vrednost svınca v krvi po letih